

Nr 14

Av herr Augustsson m. fl., om utredning för att lösa låglönegrup-
pernas problem.

(Lika lydande med motion nr 19 i Andra kammaren)

Vårt svenska näringsliv kännetecknas i hög grad av teknisk standard, god organisation och en effektivitet som gör att vi väl kan hävda oss i konkurrensen med andra länder. En starkt bidragande orsak till denna gynnsamma utveckling inom vårt näringsliv har varit de fredliga förhållandena på den svenska arbetsmarknaden under de senaste årtiondena. Löntagarna har visat en glädjande förståelse för nödvändiga rationaliseringsåtgärder, och de i förhandlingsarbetet medverkande har ansträngt sig för att på fredlig väg kunna lösa de svåra problemen om produktionsresultatets fördelning.

Genom näringslivets positiva utveckling, löntagarorganisationernas insatser för en rättvisare fördelning av produktionsresultatet och genom social och kulturell reformpolitik har de stora folkgruppernas ekonomiska standard väsentligt förbättrats — särskilt under tiden efter andra världskriget. Tyvärr är standardhöjningen mycket ojämnt fördelad. Bland såväl arbetare som tjänstemän och jordbrukare finns stora grupper som tvingas leva på synnerligen låga inkomster. Vi har ett stort låglöneproblem som kan komma att äventyra den fredliga utvecklingen på arbetsmarknaden.

Också ur allmänt demokratiska utgångspunkter är detta ett otillfredsställande och farofyllt tillstånd. Det kan inte ur demokratiska synpunkter vara godtagbart att vissa grupper av arbetare, tjänstemän och jordbrukare för all framtid skall leva i ett låglöneskikt på ett en gång för alla fastställt avstånd till andra grupper. Ett tillstånd där stora grupper går omkring och känner sig illa behandlade är ingen god grund för en harmonisk samlevnad i vår demokrati.

Inom fackföreningsrörelsen har gjorts stora ansträngningar för att med solidarisk lönepolitik söka utjämna en del av löneklyftorna. Resultaten hittills har varit blygsamma. Ännu värre blir läget genom att andra grupper i samhället inte visat något påtagligt intresse för att åstadkomma en jämnare lönestruktur i vårt samhälle. Fackföreningsrörelsen kommer säkerligen att fortsätta sitt arbete för att skapa ökad jämlikhet mellan olika grupper. Frågan är emellertid om dessa insatser är tillräckliga för att på ett önskvärt sätt lösa det stora låglöneproblemet.

Enligt vår mening är det nödvändigt att också genom reformpolitikens

utformning i större utsträckning än hittills medverka till att de stötande löneklyftorna i vårt samhälle fylls igen.

Önskvärt är att mera metodiskt än hittills undersöka vad som kan göras utöver de direkt fackliga insatserna för att få en jämnare lönestruktur i näringslivet. Det borde t. ex. inte vara omöjligt att från samhällets sida genom direkta insatser stimulera till strukturförändringar och ökad takt i rationaliseringen. Sambandet mellan lönesättningen, utbildningen och samhällets kostnader för utbildningen borde också klarläggas bättre än vad nu är fallet. En översyn av arbetstids- och skyddslagstiftningen med hänsyn till den olika fysiska och psykiska pressen i olika arbetsuppgifter borde också nu vara påkallad med hänsyn till nya erfarenheter och undersökningsmöjligheter.

Vi är i behov av en allsidig översyn av vad som behöver göras för att kunna lyfta låglönegrupperna upp till en med andra grupper likvärdig standard.

Med stöd av ovanstående motivering hemställes,
att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig och förutsättningslös utredning i syfte att — vid sidan av fackliga åtgärder — lösa låglöne-gruppernas problem.

Stockholm den 13 januari 1965

Gillis Augustsson

Erik Wärnberg

Bertil Petersson

Fridolf Wirmark

Tage Johansson